

zetek, melyektől a jobb gazdálkodást és nemzeti javaink gyarapodását várja az előadó. A gyakorlati képzésre kell ezekben a legnagyobb gondot fordítani, s nem szabad parádés intézeteknek lenniök, hanem olyanoknak, melyek a gazdafiakat atyáik foglalkozásához tudással gyarapítva viszik vissza.

A két évkönyv a középiskolai tanárság munkáját mutatja, s gondolatokat is vet fel, melyekkel érdemes foglalkozni.

Böhm Dezső.

Hogyan tanítsunk a népiskolában? Pedagógiai előadások és mintatanítások.

A budapesti I. kerületi állami tanítóképző-intézetben a tanítói szemináriumok előadói részére tartott tanfolyam előadásai és mintatanításai. Gyorsírói jegyzetek alapján összeállították: *Frank Antal dr.* és *Drozdy Gyula*, a tanfolyam előadói. Nyomatott a Királyi Magyar Egyetemi Nyomdában, 1930.

Ez a könyv az 1925. évben kiadott új népiskolai tanterv által megindított magyar népoktatási renaissance egyik hű kifejezője. Amikor a tanítói kar Quint József haláláról értesült, kétségbeesve kérdezte, ki lesz ezentúl az új tanterv apostola, ki lesz az, aki oly szent hittel, meggyőződéssel, fáradhatatlan kitartással fogja hirdetni s védeni az új tantervet?. Nem lesz-e irányváltás? Mert Quint személye s az új tanterv annyira egyet jelentettek, annyira egybeforrtak a tanítóság szemében, hogy halálával vezéri helye pótolhatatlannak látszott.

Azonban a felsőbb hatóság rövidesen gondoskodott a megüresedett hely betöltéséről. Az 1929. év júliusában Budapesten a szemináriumi előadók kiképzésére rendezett tanítói tanfolyam vezetése Frank Antalra bízott. Miként a multban Quint, úgy ő is Drozdy Gyulával és Stólmár Lászlóval, mint előadókkal vezette a tanfolyamot. A tanfolyam során azon kérésünket fejeztük ki, hogy a hallott előadások és mintatanítások közkinccsététel céljából könyvalakban is kiadassanak. Ez óhajlás örvendetes teljesítésekép jelent meg a címül írt könyv.

Nagy Árpád h. államtitkár írt hozzá előszót. Ezt követi Drozdy Gyula kegyeletes érzésekkel átszőtt előadása Quint Józsefről mint pedagógusról. Tömör, lelkes kifejezése ez Quint elveinek, aki az Országos Közoktatási Tanács kebelében alkalmat nyert arra, hogy gondolatait az új népiskolai tantervben érvényre juttassa. Majd Frank Antal előadása következik az új tanterv szelleméről. Mint mondja: "...mi nem törekszünk arra, hogy mindenáron újat mondjunk, hanem arról akarunk beszélni, amire a magyar népiskolának szüksége van, akár új, akár régi az a gondolat." Kifejti, hogy az új tantervben a voluntarizmus győzedelmeskedett az intellektualizmus felett. Célja a helyesen cselekvő ember nevelése. S ennek az egész emberré alakulásnak legegyetemesebb eszközéül a kereszténység lényegét: a szeretetet jelöli meg. Második és harmadik előadásában az új népiskolai tanterv tanítási anyagának gerincét tevő beszéd- és értelemgyakorlatok tanításával egybefüggő nevelői gondolatokat s a nevelési célok egységét fejtegeti. Azután sorra veszi a többi népiskolai tárgyakat s ezekkel nevelői gondolatokat hoz kapcsolatba. *Egyénies*

nevelés, A gyakorlati élet szerepe a nevelésben, A nevelés és a természet címek alatt pedig elvont lélektani és pedagógiai tételek gyakorlati alkalmazását ismerteti. Minden előadásból szöveget árad felénk. Szereti a tanítókat, azok munkáját, azt magasra értékeli s útmutatásaival e munka értékét akarja emelni a magyar gyermek, a magyar jövő érdekében.

A könyv anyagának másik értékes felét Drozdy Gyula tanulmányai és tanításai teszik. Amit elméletileg hirdet, azt a valóságban művésziességgel meg is valósítja. Szerencsésen egyesül benne az alapos elméleti tudás és a gyakorlati készség. Több előadásban részletesen ismerteti az egyes tantárgyak tanításának módját. Különösen kiterjeszkedik a beszéd- és értelemgyakorlatokra, mert ezek a népiskolának legtipikusabb tanulmányai. E tárgy módszerét a gyermekek öntevékenységre építi föl. A tanítás-nevelés feladatának az összes érzékek, a szemlélés, a figyelem, a megfigyelés, az emlékezet, a képzelet és különösen a gondolkodás és szóbeli kifejezés fejlesztését, az érzelmek mélyítését, a jó szokásokra való szoktatást és ezek állandósítását jelöli meg. Ez eljárásban nem az anyag mennyisége, hanem kiválasztása és feldolgozásának módja a fontos.

Az olvasmány- és költeménytárgyalás módjainak ismertetésében is a gyermek aktivitását jelöli meg főkövetelményként. Az új tanterv „gépies” olvasást nem ismer. Amit a gyermek olvas, azt kezdetül fogya értenie kell. A szók, kifejezések értelmét a gyermekkel keresteti, úgyszintén a költemények szépségeit is a gyermekkel véteti észre.

A fogalmazás tanításának módjában megállapítja a fokozatokat. A koncepciót mindig a gyermek adja, az egész fogalmazás a gyermek sajátja. A nyelvi magyarázatokban és a helyesírás tanításában a hangsúlyt arra helyezi, hogy a gyermek ne elvont és betanult szabályok, hanem analógia alapján használja a nyelvet szóban és írásban.

Ezenkívül ismerteti még a számolás és mérés, a természeti és gazdasági ismeretek s a földrajz tanításának módját. Utmutatásai teljesen gyakorlatiak.

A tanfolyamnak s az erről szóló könyvnek az a nagy értéke, hogy minden tantárgy elméleti ismertetését gyakorlati tanítás követi. E tanításokat, amelyek az elmélettel a legteljesebb összhangban vannak s az elveknek hű megtestesítései, Drozdy Gyula, Stelmár László s részben önként vállalkozó tanfolyamhallgató tanítók tartották. E tanítások kiválóan alkalmasak a helyes tanítási eljárásnak analógia fonalán való elsajátítására.

Nagyon érdekes és rendkívül értékes a könyvnek *Pedagógiai beszélgetések* című része. Ez olyképen született meg, hogy a tanfolyamon levélsekreny volt felállítva, amelybe a hallgatók kérdéseiket elhelyezhették. Sok értékes gondolat került ezúton az előadók elé, akik minden témát nagy pedagógiai készültséggel és gyakorlati érzéssel fejtegettek.

Az ismertetett könyv a tanító- és a lelkesítő kar körében máris nagy elterjedésnek örvend. Hatása igen üdvös, világos okfejtéseivel gondolkodásra készítet, a tanításban s a nevelésben biztos irányt ad s a tanítói pedagógiai szemináriumok munkáját támogatja.

Kneiszl Emil.